

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 2, 17, 23, 57, 59, 60, 64, 68, 69 STRAIPSNIŲ IR
KETURIOLIKTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS MEDIACIJOS ĮSTATYMO NR. X-
1702 4, 5 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Nr.	Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pasiūlymai ir pastabos	Įvertinimas
1.	Lietuvos advokatūros 2023-04-11 raštas Nr. 154	<p>Svarbu nustatyti, jog Advokatūros įstatymo (toliau – AĮ) 2 straipsnio 4 dalyje siūloma įvesti sąvoka „trečioji šalis“ apimtų ir tokias valstybes, kurios teisinės paslaugas Lietuvos Respublikoje gali teikti vadovaujantis tarptautinių organizacijų, kurių narė yra Lietuvos Respublika, sudarytomis tarptautinėmis sutartimis (pvz. vadovaujantis Pasaulio prekybos organizacijos sudarytu Bendruoju susitarimu dėl prekybos paslaugomis (GATS)) ar Europos Sąjungos, kaip viešosios teisės subjekto, sudarytomis tarptautinėmis sutartimis. Taip pat, apibrėžiant sąvoką „trečiųjų šalių teisininkai“ siūloma aiškiai numatyti, kad ši sąvoka apima trečiųjų šalių teisininkus, ne tik turinčius teisininko profesinį vardą, bet ir įgijusius aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą – teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinius laipsnius arba teisininko profesinį kvalifikacinį laipsnį (vienpakopį universitetinį teisinį išsilavinimą). Be kita ko, siūloma patikslinti, kad trečiųjų šalių teisininkams, netekusiems teisininko profesinio vardo, teisė teikti teisinės paslaugas Lietuvos Respublikoje gali būti suteikta tik tada, kai trečiųjų šalių teisininkas savo kaip teisininko profesinio vardo neteko toje konkrečioje trečiojoje šalyje, kurioje jam teisininko profesinis vardas buvo suteiktas.</p> <p>Papildyti AĮ projekto 73 straipsnio 8 dalį numatant, kad Lietuvos advokatūra gali kreiptis į institucijas, kurios pagal kompetenciją turi informacijos arba gali įvertinti trečiosios šalies teisininko įgyto aukštojo universitetinio teisinio išsilavinimo atitiktį Lietuvos Respublikoje įgytam teisės bakalauro ir teisės magistro kvalifikacinio laipsniui arba teisininko profesinio kvalifikaciniam laipsniui (vienpakopis universitetinis teisinis išsilavinimas).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Siekiant aiškumo, sąvoka „trečioji šalis“ patikslinta: „sąvoka „trečioji šalis“ apima valstybes, kurios nepatenka į šiame Įstatyme vartojamą sąvoką „Europos Sąjungos valstybė narė“ ir kurios yra tarptautinių sutarčių (kurių šalimis yra Lietuvos Respublika ar Europos Sąjunga) šalys, jeigu šiose su kuriomis Lietuvos Respublikos sudarytose tarptautinėse sutartyse numatyta teisė teikti teisinės paslaugas“. Patikslinta, kad „Trečiojoje šalyje teisininko profesinį vardą įgijusiems, bet šioje šalyje jo netekusiems trečiųjų šalių teisininkams, teisė teikti teisinės paslaugas Lietuvos Respublikoje gali būti suteikta šio Įstatymo 76 straipsnyje nurodytu atveju“.</p> <p>Siūlomas redakcinis patikslinimas „Trečiųjų šalių teisininkai, įregistruoti į trečiųjų šalių teisininkų, turinčių teisę teikti teisinės paslaugas Lietuvos Respublikoje, sąrašą (toliau – Trečiųjų šalių teisininkų sąrašas), teisinės paslaugas teikia šio Įstatymo keturioliktojo skirsnio nustatyta tvarka“ nėra tikslingas, kadangi sistemiškai nederėtų su galiojančio Advokatūros įstatymo (toliau – AĮ) 2 str. 4 d., kurioje nurodant, kad Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių ar Šveicarijos Konfederacijos piliečiai teisininkai paslaugas teikia šio Įstatymo dvyliktojo ir tryliktojo skirsnių nustatyta</p>

			<p>tvarka, nėra minimas Europos Sąjungos valstybių narių teisininkų, turinčių teisę teikti nuolatinės teisines paslaugas Lietuvos Respublikoje, sąrašas.</p> <p>Siūlymas numatyti, kad trečiųjų šalių teisininkams, turintiems teisininko profesinį vardą, papildomai būtų keliamas reikalavimas būti įgijusius aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, kvestionuotinas tarptautinių įsipareigojimų kontekste (Lietuva nėra numačiusi tokios išlygos Bendrajam susitarimui dėl prekybos paslaugomis). Be to, jis būtų neproporcingas teisės vykdyti veiklą Lietuvoje ribojimas, kadangi trečiųjų šalių teisininkai Lietuvoje veiktų naudodami pagal tos trečiosios šalies teisinį reguliavimą jiems suteiktą teisininko profesinį vardą.</p>
2.		<p>Nepritartina siūlymui AĮ projektu nustatyti, kad tiek Europos Sąjungos valstybės narės teisininko, pageidaujančio teikti nuolatinės teisines paslaugas Lietuvos Respublikoje, tiek trečiosios šalies teisininko, pageidaujančio Lietuvos Respublikoje teikti teisines paslaugas, registravimo, prašymų ir dokumentų teikimo Lietuvos advokatūrai tvarką nustatytą ir šių dokumentų sąrašą tvirtintą Lietuvos advokatūra. AĮ šiuo metu reglamentuoja bei nustato Europos Sąjungos valstybės narės teisininko, pageidaujančio teikti nuolatinės teisines paslaugas Lietuvos Respublikoje, registravimo, prašymų ir dokumentų teikimo Lietuvos advokatūrai tvarką ir šių dokumentų sąrašą. Manytina, kad registravimo, prašymų ir dokumentų teikimo Lietuvos advokatūrai tvarkos bei šių dokumentų sąrašo nustatymas įstatymu būtų aiškesnis ir keltų mažiau abejonių dėl tokios tvarkos ar teikiamų dokumentų pagrįstumo ir reikalingumo, priešingai nei tai nustačius Lietuvos advokatūros vidinėmis tvarkomis. Pastebėtina, kad tiek Europos Sąjungos, tiek trečiosios šalies teisininkui Advokatūros įstatyme nustatytas reguliavimas yra kur kas lengviau randamas oficialioje Lietuvos teisės aktų sistemoje bei oficialiai verčiamas anglų kalba. Todėl, manytina, kad minėtas siūlymas keisti šiuo metu Advokatūros įstatymu nustatytą registravimo, prašymų ir dokumentų teikimo tvarką yra nepagrįstas. Siūlytina numatyti trečiosios šalies teisininko, pageidaujančio Lietuvos Respublikoje teikti teisines paslaugas,</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – LRKT) yra išaiškinęs, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją įstatymais turi būti reguliuojami svarbiausi visuomeniniai santykiai, t. y. su žmogaus teisių ir laisvių turinio apibrėžimu ar jų įgyvendinimo garantijų įtvirtinimu susijusios nuostatos (LRKT 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. gegužės 5 d., 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimai). Atsižvelgiant į tai, AĮ turi būti įtvirtintos nuostatos dėl teisės teikti teisines paslaugas suteikimo ir šios teisės ribojimo pagrindai, o įgyvendinimo tvarką tikslinga detalizuoti įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.</p> <p>Pažymėtina, kad analogiškos taisyklės taikomos ir AĮ 70 str. atveju. Teisininko profesinės kvalifikacijos pripažinimo norint užsiimti advokato profesine veikla taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. 1R-111, be kita ko, numatytas teisininko pateiktinų dokumentų sąrašas, detalizuotas jų pateikimo būdas, tvarka ir legalizavimo reikalavimas.</p>

		registravimo, prašymų ir dokumentų teikimo Lietuvos advokatūrai tvarką ir šių dokumentų sąrašą.	
3.		<p>AĮ projektu siūloma aiškiai nustatyti, kad už AĮ 74 straipsnio 3 dalyje nurodytų pareigų nevykdymą trečiosios šalies teisininkui, įregistruotam į Trečiųjų šalių teisininkų sąrašą, gali būti taikoma drausminė atsakomybė.</p> <p>AĮ projektu yra siūloma nustatyti, kad Lietuvos advokatūra, prieš keldama drausmės bylą trečiosios šalies teisininkui, įregistruotam į Trečiųjų šalių teisininkų sąrašą, privalėtų apie šį ketinimą pranešti trečiosios šalies kompetentingai institucijai, kuri trečiosios šalies teisininkui suteikė teisininko profesinį vardą, ir pateikti visą su tuo tiesiogiai susijusią informaciją. Taip pat, siūloma, kad Lietuvos advokatūra per drausmės bylos nagrinėjimo laikotarpį privalomai bendradarbiautų su trečiosios šalies kompetentinga institucija, kuri trečiosios šalies teisininkui suteikė teisininko profesinį vardą. Lietuvos advokatūros nuomone, tokia pareiga, t. y. nenustatytais informaciniais kanalais trečiosioms šalims perduoti asmens duomenis bei kitą informaciją, yra neproporcinga ir neatitinka duomenų apsaugos principų. Atsižvelgiant į tai, siūlytina nustatyti, kad Lietuvos advokatūra, <i>turi teisę</i>, bet ne pareigą apie ketinimą iškelti drausmės pranešti trečiosios šalies kompetentingai institucijai, kuri trečiosios šalies teisininkui suteikė teisininko profesinį vardą, bei <i>turi teisę</i> per drausmės bylos nagrinėjimo laikotarpį bendradarbiauti su tokia kompetentinga institucija.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Siūlomas AĮ 74 str. papildymas yra netikslingas, kadangi AĮ 75 str. numatytos nuostatos dėl trečiųjų šalių teisininkų, įregistruotų į Trečiųjų šalių teisininkų sąrašą, drausminės atsakomybės, be kita ko, įtvirtinant, kad jie <u>atsako AĮ dešimtajame skirsnyje nustatyta drausmine tvarka</u>. AĮ 52 str. 1 d. numatyta, kad advokatui už AĮ ir Lietuvos advokatų etikos kodekso reikalavimų bei advokato veiklos pažeidimus gali būti keliama drausmės byla. Taigi trečiųjų šalių teisininkams drausminė atsakomybė kiltų už AĮ nustatytų reikalavimų, be kita ko, ir numatytų AĮ 74 str., pažeidimus.</p> <p>Patikslinta, kad „Lietuvos advokatūra turi teisę informuoti kompetentingą instituciją, kuri trečiosios šalies teisininkui suteikė teisininko profesinį vardą, apie drausmės bylos trečiosios šalies teisininkui, įregistruotam į Trečiųjų šalių teisininkų sąrašą, iškėlimą. Šiai institucijai taip pat gali būti išsiųsta informacija apie Advokatų garbės teismo priimtą sprendimą dėl trečiosios šalies teisininko“.</p>
4.		<p>Lietuvos advokatūros nuomone, teisę teikti teisinės paslaugas Lietuvos Respublikoje keturioliktame straipsnyje nustatyta tvarka, kai asmuo yra netekęs teisininko profesinio vardo dėl jo atžvilgiu trečiojoje šalyje vykdyto persekiojimo dėl jo profesinės veiklos, turi turėti ne tik trečiosios šalies teisininkas, kuriam Lietuvos Respublikoje suteiktas pabėgėlio statusas arba taikoma papildoma apsauga pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, bet ir tie asmenys, kuriems pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ yra suteiktas leidimas laikinai arba leidimas nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje.</p> <p>Taip pat, atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalį bei į šio straipsnio 6 dalį, manytina, kad būtų tikslinga patikslinus šį straipsnį panaikinti ir jo reguliavimą perkelti į AĮ projekto 73 straipsnio 11 dalį.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslinta, kad „Trečiosios šalies teisininkas, kuriam ~~suteiktas pabėgėlio statusas arba taikoma papildoma apsauga~~ suteikta teisė laikinai ar nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl užsieniečių teisinės padėties ir kuris yra netekęs teisininko profesinio vardo dėl jo atžvilgiu trečiojoje šalyje vykdyto persekiojimo dėl šios profesinės veiklos, turi teisę teikti teisinės paslaugas Lietuvos Respublikoje šiame straipsnyje nustatyta tvarka.“</p> <p>Nors dalis nuostatų, kurios numatytos trečiųjų šalių teisininkams, turintiems trečiųjų šalių kompetentingų</p>

			institucijų suteiktą profesinį vardą, taikytinos ir trečiųjų šalių teisininkams, kurie šio vardo neteko dėl persekiojimo, visgi, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, tikslingiau reikalavimus pastariesiems įtvirtinti atskirame straipsnyje.
5.	Užsienio reikalų ministerijos 2023-04-17 raštas Nr. (7.2.16E)3-2069	2. Siekiant suteikti galimybę visų trečiųjų valstybių teisininkams, turintiems teisininko profesinį vardą ir aktyviai dirbantiems žmogaus teisių gynybos srityje, teikti Lietuvoje AĮ keturioliktame skirsnyje nurodytas teisinės paslaugas, siūlytina nustatyti, kad Lietuvos advokatūra turi teisę kreiptis į Valstybės saugumo departamentą su prašymu pateikti informaciją apie trečiosios šalies teisininką ir, atsižvelgusi į Valstybės saugumo departamento pateiktą informaciją, turi teisę įregistruoti Trečiųjų šalių teisininkų registre trečiosios šalies teisininką, net ir esant keičiamo Advokatūros įstatymo 73 straipsnio 2 dalies 1 ir (ar) 2 punktuose nurodytų pagrindų. Panašų teisinį reguliavimą siūlytina nustatyti ir dėl trečiųjų šalių teisininkų, kurie neteko teisininko profesinio vardo (AĮ 76 straipsnis). Atkreipiamė dėmesį, kad iš AĮ 76 straipsnio 6 dalies formuluotės nėra aišku, ar 73 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktai būtų taikomi trečiųjų šalių teisininkams, kurie neteko teisininko profesinio vardo (76 straipsnio 6 dalyje teikiama nuoroda į 73 straipsnio 2 dalies 5 punktą, kurio Projekte nėra).	Atsižvelgta iš dalies. Pagal siūlomą teisinį reguliavimą, esant AĮ 73 str. 2 d. nurodytoms aplinkybėms, į Trečiųjų šalių teisininkų sąrašą įregistruojama negali būti. Patikslinta nuoroda siūlomame AĮ 76 straipsnyje, numatant, kad dėl persekiojimo netekusiam profesinio vardo trečiosios šalies teisininkui, netaikomi AĮ 73 str. 2 d. 1-3 p.
6.		4. Siūlome svarstyti galimybę, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo (ir 2023 m. balandžio 15 d. įsigaliosiančio 2023 m. kovo 30 d. įstatymu Nr. XIV-1865 priimto jo pakeitimo) nuostatas ir jame apibrėžtų sąvokų turinį, į tai, kad tarptautinės sankcijos ir Lietuvos Respublikos ribojamosios priemonės gali būti taikomos (dažniausiai taikomos) ir fiziniams bei juridiniams asmenims, bei į tai, kad formuluotė „kitos poveikio priemonės“ yra neproporcingai plati ir teisiškai neapibrėžta, atsisakyti keičiamo AĮ 73 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatos „arba jai yra taikomos Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos arba Lietuvos Respublikos sankcijos, embargas arba kitos poveikio priemonės“. Kartu siūlome papildyti keičiamo AĮ 73 straipsnio 2 dalį atitinkamu punktu dėl trečiosios šalies teisininkui taikomų tarptautinių sankcijų ir (ar) Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių.	Atsižvelgta iš dalies. AĮ 73 str. 2 d. 3 punktas patikslintas taip: „3) trečiosios šalies teisininkų veiklai ar teisininkui yra taikomos tarptautinės sankcijos arba Lietuvos Respublikos įstatymais nustatytos ribojamosios priemonės “. Atsižvelgiant į tai, kad sankcijos gali būti taikomos ir fizinių ar juridinių asmenų grupei ir (ar) organizacijų grupei, sankcijos gali apimti ekonominę veiklą (advokatų veikla patenka į Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus 2 redakcijos (EVRK 2 red.) 69.10 klasę), tikslinga numatyti ne tik atvejus, kai sankcijos ar ribojamosios priemonės taikomos konkrečiam fiziniam asmeniui, bet ir, kai jos nustatomos teisininkų veiklai.